

Силабус курсу
Основи етнології

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 4
Рік підготовки, семестр – I рік, II семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять: згідно з розкладом занять, ауд. 32
Консультації: Очні консультації: четвер 14.10-16.10, ауд. 32.
Онлайн-консультації: у Viber групі курсу кожного дня з 16-00 до 17-00.
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук – Гевко Вікторія Романівна
Контактні телефони викладача:	38097 2202602
Е-mail викладача:	v.hevko@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	https://tnpu.edu.ua/faculty/history/gevko-v-ktor-ya-roman-vna.php

Анотація дисципліни

«Основи етнології» є вибіркоvim освітнім компонентом при підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня освіти. Майбутнім аналітикам суспільних процесів навчальна дисципліна дасть можливість здійснювати аналітичні огляди основних напрямів етнологічної науки. Вивчення дисципліни розвиває навички критичного мислення дає базові теоретичні знання про особливості й загальні тенденції розвитку народів світу, міжнаціональні відносини.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти системи знань про етнічну багатолікість сучасного світу, особливості й загальні тенденції етнополітичного розвитку українського суспільства, забезпечення прав етнічних меншин, національно-культурний розвиток, толерантність в етнонаціональній сфері, вирішення проблем імміграції, вироблення та розвиток навички самостійного аналізу етнополітичних процесів, уміння передбачати перспективи їхнього розвитку

Основне завдання: формування методологічної компетентності бакалаврів як майбутніх бакалаврів філософії та фахівців аналітичної сфери, здійснення історично-філософського аналізу історичних процесів в соціальному, теоретико-пізнавальному, аксіологічному та практичному аспектах.

Зміст дисципліни «Основи етнології» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 «Філософія», норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
лекц.	сем.	сам.			
Змістовий модуль І.					
2	2	9	1. Етнологія як наука, місце етнології в системі суспільних наук.	Розуміти сутність етнології, предмет і структуру Аналізувати причини та передумови виникнення етнологічної науки її місце в системі суспільних наук. Виділяти етапи становлення етнології як науки	Питання, обговорення
2	2	9	2. . Джерела етнології : усні, писемні, археологічні матеріали	Давати загальну характеристику джерелам етнології. Розрізняти джерела за походженням.	Питання, дискусія, кейси
2	2	9	3. Методика і методи етнологічних досліджень	Аналізувати загальнонаукові методи в етнологічній науці та методи споріднених дисциплін. Знати методи вивчення усних і письмових джерел, археологічних матеріалів, методи польового дослідження. Розуміти алгоритм польового дослідження.	Презентації, ІНДЗ, тести
2	4	9	4. .Теорії етносу	Знати поняття “етнос, історію та проблематику, визначення, його еволюцію. Вирізняти основні напрями у вивченні етносу. Етнічність, як форма соціальної організації культурних відмінностей. Специфічні ознаки етносу. Етнічна карта світу. Теорії етносу: вчення про етнічну ідентичність.	Презентації, ІНДЗ, тести
Змістовий модуль ІІ.					
4	4	9	5 Психологія етносів	Знати сутність етнічної психології, структура психології: статичні і динамічні компоненти. Статичні компоненти психології етносу: етнічний характер, етнічний темперамент, етнічні традиції і звичаї, етнічна свідомість. Архетипи. Концепція етнологічної самосвідомості. Етноцентризм: його ознаки та умови виникнення. Етноцентризм і націоналізм. Основні структурні компоненти національного характеру. Основи етнічної ідентичності. Етнічні почуття. Етнічні стереотипи, їх структура та зміст. Основні соціальні функції стереотипів. Класифікація стереотипної поведінки. Стереотип і соціальна норма. Дія стереотипів.	Питання, презентації, інтерактивні технології
4	4	9	6. Етнічна культура.	Знати поняття етнічна культура. Виділяти функції етнічної культури. Аналізувати проблему визначення поняття “етнічна культура”..	Питання, презентації, інтерактивні

				Національна свідомість і національна культура. Вплив релігійних та історичних чинників на формування національного характеру. Етнічні традиції в сучасному діловому світі.	технології
4	4	9	7 Етнічні процеси та міжетнічні відносини в сучасному світі	Аналізувати міжетнічні відносини та їх основні види (рівноправні відносини, відносини панування і підлеглості, відносини, які передбачають винищення одного етносу іншим). Міжетнічна комунікація: етапи становлення. Фактори міжетнічної комунікації (історичні, соціальні, культурні, традиційні норми поведінки). Ситуаційні та політичні фактори. Розрізняти види і форми міжетнічних комунікацій	Питання, дискусії, інтерактивні технології
2	4	9	8. Природа етнічних конфліктів та способи їх вирішення	Знати фази етнічних конфліктів. Аналізувати проблему поліетнічності держав. Визначати причини виникнення етнічних конфліктів (територіальні, політичні, економічні, соціальні, релігійні, соціокультурні). Причини міжетнічних конфліктів у колишньому СРСР та на сучасному пострадянському просторі. Типи етнічних конфліктів і сценарії їх виникнення. Етнічні рухи. Знати форми і способи врегулювання етнічних конфліктів. Характеристика сучасних міжетнічних конфліктів. Міжнародні організації та їх роль у вирішенні етноконфліктів. Миротворчі операції. Етичні засади міжетнічного спілкування	Презентації, ІНДЗ, тести

Формування програмних та фахових компетенстей:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
Загальні компетентності	
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіями
ЗК3	Здатність до пошуку а аналізу інформації з різних джерел
ЗК4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК9	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.
ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи
ЗК11	Цінування та повага різноманітності й мультикультурності.
ЗК12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності.
ЗК13	Здатність креативно мислити та генерувати нові ідеї
ЗК14	Здатність до діалогу та співпраці з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами в інших галузях знань/видах діяльності.
ЗК16	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові) компетентності	
ФК4	Усвідомлення особливостей і місця вітчизняної інтелектуальної думки у світовій філософській традиції та її ролі в українській духовній культурі й суспільних процесах.
ФК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну. Логіко-мисленнєву діяльність спрямовану на вирішення практичних завдань.
ФК7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та

	робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки
ФК11	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.
ФК12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
ФК14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
ФК16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, загальногуманітарної та суспільної проблематики.
ПРН 10	Мати навички реферування, систематизованого огляду і порівняльного аналізу філософської, суспільствознавчої й загальнонаукової літератури та уміння роботи з документами різних видів.
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну взаємодію у процесі професійної комунікації.
ПРН 16	Вміти застосовувати загальногуманітарні, філософські, політичні й економічні знання в різних сферах життєдіяльності.
ПРН 18	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.

Основні джерела

1. Абетка етнополітолога: У 2 т. / За ред. Ю. Римаренка. К., 1996.
2. Антонюк О. В. Основи етнополітики. К.: МАУП, 2005. 432 с.
3. Борисенко, В.К., 2007. Українська етнологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Либідь.
4. Кафарський, В.І. та Савчук, Б.П., 2006. Етнологія. Підручник. Київ: Центр навчальної літератури.
5. Лозко, Г.С., 2001. Етнологія України. Київ: АртЕк.
6. Савчук, Б., 2004. Українська етнологія. Івано-Франківськ: Лілея-НВ.
7. Садохин, А.П., 2008. Этнология: учебник для студ. вузов, обучающихся по гуманит. спец. и направлениям подгот. Москва: Гардарики.
8. Тавадов, Г.Т., 2004. Этнология: учебник. Москва: Проект.
9. Тиводар, М.П., 2010. Етнологія: навч. посіб. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл. Вид. 3-тє, виправл. і доповн. Ужгород: Гражда.
10. Хоптяр, Ю.А., 2008. Етнологія: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006.
11. Хрящевська, Л.М., 2012. Загальна та українська етнологія: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон.
12. Юрій, М., 2006. Етнологія: Навчальний посібник. Київ: Дакор.
13. Ентоні Д. Сміт. Національна ідентичність. К.: Основи. 1994.
14. Етнічний довідник: Поняття та терміни. Етнічні меншини в Україні: У 3 ч. К., 1997.14
15. Картунов О. Вступ до етнополітології. К., 1999.
16. Курас І. Ф. Етнополітика: Історія і сучасність. К., 1999.
17. Курас І. Ф. Етнополітологія: Перші кроки становлення / НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень. К.: Генеза, 2004. 734 с.

Визначені рамки дисципліни:

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання практичних завдань та он-лайн тестування (наприклад, програма Moodle) у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять, як правило, є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи магістранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання магістрантів також здійснюється в дистанційному режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.

● **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного контролю (80 балів) та написання ІНДЗ (20 балів). При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю та виконали завдання самостійної роботи отримують залік «автоматично».

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми: 1,2,3,4)	40
Модуль 2 (теми: 5,6,7,8)	40
ІНДЗ	20
Разом:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів по темах курсу:

Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				ІНДЗ	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
10	10	10	10	10	10	10	10		
40				40				20	100

Формат дисципліни:

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо.